

ד"ר זיו בורר – ראיון מצולם

עורכי הראיון: סא"ל יוסי דסקל, סגן טל שטיינסקי וסגן אילה בן חמו (מחלקת ייעוץ וחקיקה)

**ביום 22 בפברואר 2022 נערך ראיון מצולם עם ד"ר זיו בורר.
להלן עיקרי הדברים אשר עלו בראיון.**

רקע אישי ומסלול שירותו הצבאי של ד"ר בורר

ד"ר זיו בורר למד תואר ראשון במשפטים ותואר ראשון בפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. בתום לימודי התואר הראשון בשנת 2002, התגייס לצה"ל ובמהלך שירותו עבר קורס קציני משפטים. תחילה, שירת בבית הספר למשפט צבאי ולאחר סיום תפקידו הראשון עבר למחלקת ייעוץ וחקיקה ושירת כיועץ המשפטי של מרכז תעסוקת עובדי צה"ל.

בתחילת דרכו בפרקליטות הצבאית, שירת ד"ר בורר כקצין במדור הפלילי בבית הספר למשפט צבאי. בימיו הראשונים לתפקיד, הוא קיבל הזדמנות לחקור ולכתוב על אחריות מפקדים ופקודה בלתי חוקית בעליל. הייתה זו ראשית דרכו של ד"ר בורר בחקר המשפט הבינלאומי הפומבי, בדגש על דיני הלחימה, אשר הפך לתחום המחקר העיקרי שלו באקדמיה. לאחרונה, אף הוצא לאור ספרו "הגנת הצידוק עקב ציות לפקודה ופקודות בלתי חוקיות בעליל: הדין המצוי והרצוי במשפט הישראלי", אשר כתב במסגרת שיתוף פעולה ממושך עם קצינים משורות הפרקליטות הצבאית.

במהלך הראיון, ד"ר בורר ציין כי במהלך התואר הראשון הוא התמקד בתחום המשפט הציבורי, כך שביום החזרה לשירות, הוא הגיע חדור מטרה למלא תפקיד המתמקד בדין החוקתי והמינהלי במחלקת הייעוץ והחקיקה. אך בשונה מצפיותיו, בתפקידו הראשון הוא שובץ בתחום אחר, וזאת במגמה הפלילית בבית הספר למשפט צבאי. רק בהמשך הגיע למחלקת הייעוץ והחקיקה, כפי שרצה. למרות שתחילה קיבל תפקיד שונה מזה שהעדיף, תפקיד זה השפיע מאוד על מסלול הקריירה שלו בהמשך.

לאחר סיום תפקידו הראשון, עבר ד"ר זיו בורר לשרת במחלקת הייעוץ והחקיקה כיועץ המשפטי של מרכז תע"צ. כפי שד"ר בורר הציג זאת, בפועל היועץ המשפטי של מרכז תע"צ משמש בגיל צעיר כיועץ משפטי לגוף המקביל למפעל גדול המעסיק אלפי עובדים. לדבריו, מדובר בהזדמנות ייחודית שאי אפשר לקבל בשום מקום אחר מחוץ לפרקליטות הצבאית.

אחד מהמאפיינים הבולטים של התפקיד הוא שיועמ"ש מרכז תע"צ מהווה הקצין היחיד במחלקה המתמחה באופן מעמיק בדיני עבודה אזרחיים. לדברי ד"ר בורר, מאפיין זה הקנה לו עצמאות רבה במסגרת התפקיד והוביל לכך שהיה צריך לפתח מומחיות בתחום במהרה.

אחד התיקים הזכורים לד"ר זיו בורר היטב הוא התיק הראשון בו טיפל כיועץ משפטי, שעסק בפרישה מוקדמת. תיק זה זכור היטב לד"ר בורר שכן בו פיתח לראשונה את יחסי האמון שלו מול הנועצים במרכז תע"צ. לאחר שהסתיים הטיפול בתיק היו לו שני בתים כיועץ המשפטי – מחלקת ייעוץ וחקיקה ומרכז תע"צ.

בדבריו, ציין ד"ר בורר גם את הזיכרון הארגוני שבנה בנושא הייעוץ המשפטי לתע"צ. כאשר ד"ר בורר נכנס לתפקיד זכור לו שהוציא את כל חוות הדעת המשפטיות של היועצים המשפטיים למרכז תע"צ לדורותיו (אפילו משנות ה-60) שהיו מסודרים אז בקלסרים לפי שנים, ופירק אותם כדי ליצור זיכרון ארגוני. התוצר היה מאגר שכיסה כ-130 נושאים שונים בתחום. מאגר זה אפשר לו להסתמך לא רק על קודמיו לתפקיד שעמם הייתה לו היכרות אישית, אלא "לעמוד על כתפיהם", כדבריו, של היועצים המשפטיים למרכז תע"צ לדורותיהם.

ד"ר בורר סיפר, כי שירותו במחלקת יעח"ק תרם לפיתוח דרך חשיבה שמלווה אותו עד היום. כל נועץ מספר סיפור עובדתי ובמהלך שירותו התפתחה אצלו דרך החשיבה ששואפת לקחת את הסיפור העובדתי ולפרוט אותו לשורה של שאלות משפטיות. לדבריו, זהו עולמו של היועץ המשפטי – למצוא פתרון משפטי שהוא מותאם למציאות.

הווי היחידה באותם ימים

תקופת שירותו של ד"ר בורר במחלקת ייעוץ וחקיקה זכורה לו לחיוב. לדבריו, המחלקה הייתה גוף קטן מאוד עם אווירה מאוד משפחתית. תחושת המשפחתיות שחווה זכורה לו עוד טרם כניסתו לתפקיד כיועץ המשפטי של מרכז תע"צ. בראיון סיפר כי במהלך תפקידו ראשון בבית ספר למשפט צבאי קיבל "מינוי משנה" ביעח"ק. כאשר ביקשנו ממנו לספר על חוויות הזכורות לו היטב הוא סיפר על הימים בהם היה מגיע למחלקת יעח"ק הישנה, שהייתה אז ממוקמת במרתפי מתחם שרונה. בפרט, זכר כיצד היה מגיע לעבוד ממשדמ של "אודי ורוני" (לימים אל"ם אודי שגיא, רמ"ח יעח"ק ואל"ם רוני קציר, רמ"ח דבל"א) והם היו מפנים לו שידה קטנה ששימשה לו לכיסא וחלק קטן משולחנם והיה יושב לעבוד עמם וללמוד מניסיונם.

מסר לקציני הפרקליטות הצבאית

במהלך הריאיון, ביקשנו מד"ר זיו בורר להציע תובנות שירצה לחלוק עם קציני הפרקליטות הצבאית בתחילת דרכם, ובפרט יועצים משפטיים. המסר המרכזי שהוא בחר להעביר הוא שתמיד צריך לשמור על ראש פתוח, ולעשות כל תפקיד שמקבלים על הצד הטוב ביותר.

אחת התובנות שד"ר בורר הגיע אליהן בהסתכלות לאחור על תקופתו בפרקליטות הצבאית היא החשיבות להיות פתוח לשינויים ולדינאמיות ביחס לקריירה שלך. כפי שציין, כאשר הוא התגייס הוא היה חדור מטרה לשרת כקצין במדור חתומכ"א במחלקת ייעוץ וחקיקה. לדבריו, ככל שקצינים ועורכי דין בתחילת דרכם ישמרו על "ראש פתוח" ביחס להזדמנויות שייקרו בדרכם במהלך חייהם, הם יוכלו לגלות תחומים במשפט שמעולם לא חשבו שיעניינו אותם. חשוב להסתכל על התפקידים השונים בפרקליטות כהזדמנות לפיתוח ולהגשמה עצמית.

אנו מודים לד"ר בורר על הזמן שהקדיש לנו ועל תובנותיו מאירות העיניים שהוסיפו לידיעותינו על ההיסטוריה של היחידה.